

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
ТОРОХТІЯ Олексія Павловича

«Програмування занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним рівнем фізичного розвитку» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України 22 квітня 2025 року ТОРОХТІЄМ Олексієм Павловичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Програмування занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним рівнем фізичного розвитку» та її обговорення (науковий керівник – доктор наук із фізичного виховання і спорту, професор Валентин ОЛЕШКО).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту було прийнято рішення надати здобувачу Торохтію Олексію Павловичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Важка атлетика, як олімпійський вид спорту, має велику популярність у багатьох країнах світу. Одним із напрямів її популярності є зростання масовості занять важкою атлетикою у фітнес-індустрії, проведення силових занять у системі CrossFit, де також використовуються важкоатлетичні вправи для професійної підготовки чоловіків і жінок різного віку. Сучасна методика програмування занять атлетами-аматорами з метою вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним рівнем фізичного розвитку була сформована протягом багатьох десятиріч та інтенсивно вдосконалюється у теперішній час на основі сучасних досягнень науки та практики у важкій атлетиці. Разом із цим, таке програмування занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ зазвичай здійснюється під контролем тренера за уніфікованою методикою, але не завжди з урахуванням рівня фізичного розвитку атлетів-аматорів, які виявили

бажання займатися цим видом спорту.

Теоретичний аналіз науково-методичної літератури свідчить про те, що проблема програмування занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним рівнем фізичного розвитку залишається актуальною для людей у багатьох країнах світу і на сьогодні. У важкій атлетиці для спортсменів різного віку детально розроблено різні програми занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ особливо на етапі початкової підготовки, в якому передбачено вивчення підвідних та компенсаторних вправ у напрямку знизу–догори: з помосту, до моменту фіксації ваги над головою. Авторами також детально розроблено алгоритми програмування навчально-тренувальних занять для вивчення та удосконалення техніки важкоатлетичних вправ із комплексами змагальних та спеціально-підготовчих вправ, що використовуються також для покращення силових спроможностей спортсменів різної кваліфікації у цьому виді спорту.

Однак, у масовому спорті, де багато атлетів-аматорів займаються кондиційними тренуваннями, існує величезний попит на комп'ютерне програмування занять із дистанційним вивченням техніки важкоатлетичних вправ та суттєвим покращенням свого фізичного розвитку. Тому, розробка системи комп'ютеризованого програмування навчально-тренувальних занять із дистанційним вивченням техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним фізичним розвитком є актуальним питанням сьогодення та дозволить розв'язати проблему підвищення рівня фізичних кондицій різних верств населення, що займаються цим видом спортивної діяльності.

Представлена до розгляду дисертаційна робота ТОРОХТІЯ Олексія Павловича спрямована на теоретичне та практичне розв'язання викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. за темою 2.6 «Науково-методичний супровід тренувальної та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у єдиноборствах та силових видах спорту» (номер державної реєстрації 0121U108940) (співавтор виконання теми). Роль автора, як виконавця теми, полягає у пошуку шляхів комп'ютерного програмування навчально-тренувальних занять із комплексом компенсаторних рухових дій за умови дистанційного вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами-аматорами із різним рівнем фізичного розвитку.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

- уперше розроблено авторську комп'ютеризовану програму моделювання навчально-тренувальних занять із різними алгоритмами компенсаторних рухових дій для оперативного контролю за технікою виконання важкоатлетичних вправ атлетами, які виявили бажання займатися цим видом спорту;

- уперше запропоновано для впровадження у практику авторську комп'ютеризовану програму моделювання навчально-тренувальних занять в умовах дистанційного вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами-аматорами із різним рівнем фізичного розвитку;

- уперше визначено критерії контрольного тестування показників фізичного розвитку атлетів-аматорів та величини їх зрушень у процесі педагогічного експерименту за трьома напрямками: анкета самоконтролю, тестування швидкісно-силових і функціональних показників та рівня гнучкості і рухливості опорно-рухового апарату;

- отримала подальший розвиток проблема підбору методів і засобів дистанційного навчання техніки змагальних вправ у важкій атлетиці із різними величинами тренувальних навантажень під час моделювання навчально-тренувальних занять, що дозволяє покращувати рівень фізичного розвитку атлетів-аматорів;

- доповнено та розширено наукові дані відповідно особливостей зміни методів і засобів вивчення техніки ривка від традиційної методики «знизу-вгору», до експериментальної програми «зверху-до низу», що дозволило під час проведення педагогічного експерименту покращити якість виконання контрольної вправи-ривок атлетами із різним рівнем фізичного розвитку;

- набули подальшого розвитку проблеми підбору компенсаторних вправ (замість корегувальних) для вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами-аматорами, що призвело до покращення не тільки рівня їх фізичного розвитку, але й до якості виконання рухових дій під час проведення навчально-тренувальних занять.

Практичне значення роботи. Отримані результати розкривають нові механізми підбору методів і засобів вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами-аматорами із різним рівнем фізичного розвитку. Робота атлетів за авторською комп'ютеризованою програмою моделювання навчально-тренувальних занять із дистанційним вивченням техніки важкоатлетичних вправ, що виконувалась за допомогою запропонованих алгоритмів «компенсаторних» вправ виконувались у нетрадиційному напрямку «зверху-до низу», дозволила у найкоротший термін за мінімального обсягу тренувальних навантажень досягти поставленої мети.

Результати наукових досліджень впроваджено у практику тренувального процесу спортивних клубів України та Європи, студентів-бакалаврів Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ) під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія та методика тренерської діяльності в обраному виді спорту», (акт впровадження від 15 січня 2025 р.), у практику підготовки спортсменів-важкоатлетів Комунального позашкільного навчального закладу ДЮСШ «Атлет» Чернігівської міської ради (м. Чернігів), (акт впровадження від 15 січня 2025 р.), та спортивного клубу «Епіцентр» (м. Кам'янець-Подільський), (акт впровадження від 15 січня 2025 р.).

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в процесі дослідження результати дозволяють систематизувати виявлені закономірності адаптаційно-компенсаторних змін в організмі атлетів-аматорів залежно від варіативності виконання комплексів «компенсаторних» вправ (замість корегувальних), що дозволяє чітко спрогнозувати характер зрушень за показниками рівня фізичного розвитку атлетів залежно від величини та інтенсивності зовнішнього подразника.

Представлені в дисертаційній роботі системний та комплексний підходи до розв'язання поставленої проблеми можуть стати методичною основою для подальшої розробки проблематики програмування навчально-тренувальних занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ для її впровадження в освітній процес і науково-дослідну роботу спеціалізованих закладів вищої освіти спортивного профілю та роботу Федерації важкої атлетики України.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті, завданням роботи та обґрунтовані наведеними результатами й висновками дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження. Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечена значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та

представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати. Наукові результати дисертації висвітлені в 7 наукових публікаціях: 4 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, одне з яких проіндексоване у базі даних Scopus (Q4), 3 публікації апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднені на XV Міжнародній конференції молодих учених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2022), II науково-практичній конференції за міжнародною участю, присвяченій 75-й річниці кафедри фізичного виховання ДВНЗ «УжНУ» «Сучасний стан і перспективи вдосконалення національної системи фізичного виховання і спорту в умовах війни та у післявоєнний період» (Ужгород, 19–20 квітня 2023), Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 8 червня, 2023), науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту (2022–2025).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано разом із науковим керівником. Автор самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий практичний досвід. Дисертант самостійно розробив і обґрунтував план проведення досліджень та його науково-методичне забезпечення, проаналізував літературу з теми дисертаційної роботи, виконав експериментальні дослідження, статистично опрацював та узагальнив одержані результати, сформулював основні положення та висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали у наукових публікаціях для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано у таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту дисертації, представленого в її розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота ТОРОХТІЯ Олексія Павловича на тему: «Програмування занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним рівнем фізичного розвитку» є завершеним науковим дослідженням та за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію ТОРОХТІЯ Олексія Павловича на тему: «Програмування занять для вивчення техніки важкоатлетичних вправ атлетами із різним рівнем фізичного розвитку» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо розробки засобів і методів програмування навчально-тренувальних занять атлетів-аматорів в умовах дистанційного вивчення техніки важкоатлетичних вправ із різним рівнем фізичного розвитку, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають поставленим завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висувуються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу ТОРОХТІЮ Олексію Павловичу ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації ТОРОХТІЯ Олексія Павловича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Георгій КОРОБЕЙНИКОВ, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Юрій РАДЧЕНКО, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Сергій СОВЕНКО, кандидат наук з фізичного виховання і

спорту, доцент, доцент кафедри легкої атлетики, велосипедного та зимових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Олена МІТОВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор, завідувач кафедри спортивних ігор Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

опонент: Олександр ПІВЕНЬ, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент, завідувач кафедри атлетизму та силових видів спорту, Харківської державної академії фізичної культури.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.б. наук, професор

К.фіз.вих., доцент

К.фіз.вих., доцент

Георгій КОРОБЕЙНИКОВ

Юрій РАДЧЕНКО

Сергій СОВЕНКО

Голова засідання,
к.фіз.вих., ст.викладач

Денис ВОЛЬСЬКИЙ

Підписи Коробейнікова Г., Радченка Ю., Совенка С., Вольського Д. засвідчую

Начальник
відділу кадрів

Г. Коробейніков
28.04.2025